

Müzik Teorisi Notları 6-7

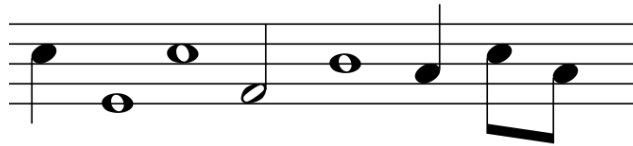
-Nota Değerleri 1-

Müzikte ritim ve vuruş

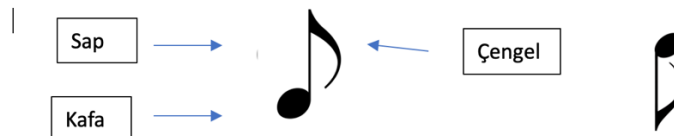
Müzikte ritim aslında bir parçayı dinlediğinizde duyduğunuz en temel histir. Başınızı sallarsınız ya da ayağınızı yere vurursunuz ya işte ritmi içinizde hissettiğiniz zaman yaparsınız bunu. Ritim düzenlidir, bu yüzden ritme uyarak yaptığınız her hareket belli bir düzeni takip eder, mesela ayağınızı yere eşit aralıklarla vurursunuz. Ya da bir saati düşünün. Saniye ibresi düzenli olarak tıklar. İşte bu “tık”ların her biri bir vuruştur.

Yazılı müzikte vuruşları, seslerin sürelerini notaların şekillerine göre yorumlarız. Aşağıdaki görselde birbirinden farklı görünen notalar var. Saplı, sapsız, içi boş ya da çizgiyle birleştirilmiş...

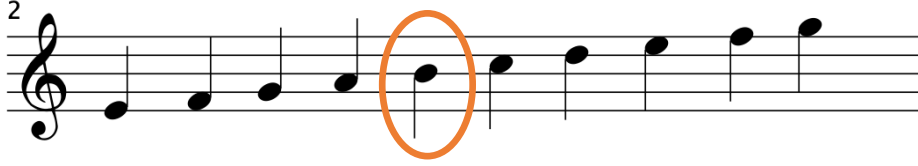

Aşağıda müzik terminolojisinde notaların şekillerini tarif ederken kullanılan bazı terimleri görüyorsunuz. Notaların yuvarlak kısımlarına “kafa” diyoruz. Kafaların yanındaki düz çizgiler ise “sap” olarak adlandırılıyor. Sapların yanındaki tırnağa benzeyen şekiller ise “çengel”. Notaların süresi kıaldıkça bu çengellerin sayısı artar.

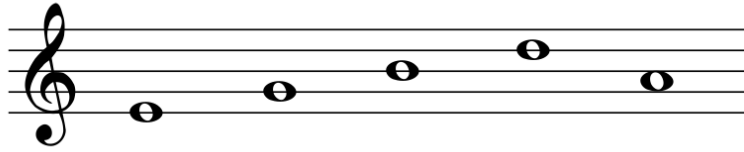
Notaların Sapları Nasıl Çizilir?

Notaların sapları yukarıda gördüğünüz gibi aşağı doğru ya da yukarı doğru olabilir. Dizek üzerinde kural şudur; dizeğin 1. çizgisinden 3. çizgisine kadar yazılan notaların sapları yukarı doğrudur. Nota kafasının sağından yukarı doğru çizilirler. Dizeğin orta yani üçüncü çizgisindeki notanın sapı aşağı ya da yukarı doğru olabilir, ancak daha ince notaların sapları aşağı doğrudur ve bu sefer nota kafasının solundan aşağı doğru çizilirler. Aşağıdaki görselde daha net görebilirsiniz:

4 vuruşluk (1'lik) nota

Yani bu notayı gördüğümüzde 4 vuruş boyunca uzatırız. Piyano çalıyorsak 4 vuruş süresince parmağımızı tuşun üzerinden kaldırmayız ya da üflemeli bir çalgı çalıyorsak 4 vuruş boyunca üflemeye devam ederiz. 1'lik nota tüm notalar içerisinde süresi en uzun olandır.

2 vuruşluk (2'lik) nota

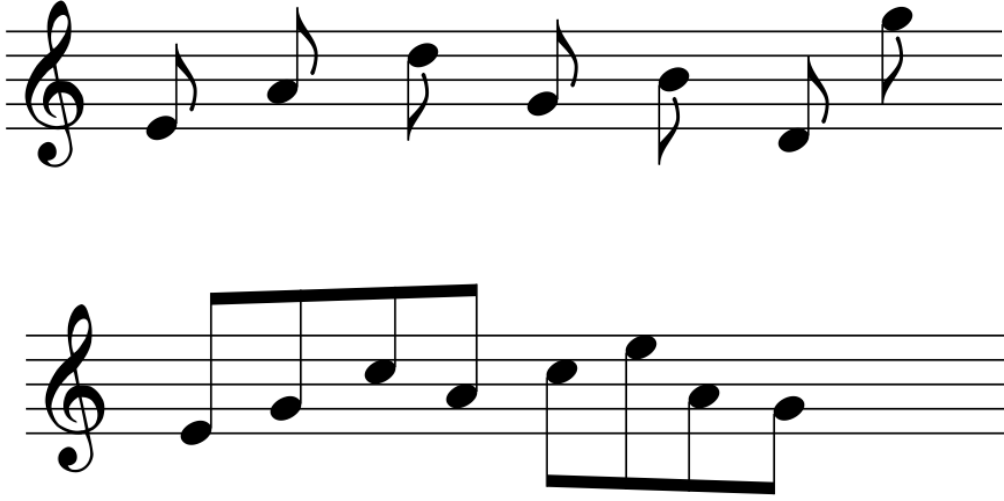

1 vuruşluk (4'lük) nota

½ vuruşluk (8'lik) nota

Bu notaların süresi 1 vuruşluk 4'lük notanın yarısı kadardır. Normalde tek çengelle yazılan bu notaların ikisi yan yana geldiğinde üstlerinden tek çizgiyle birleştirilir. Buna notaların gruplandırılması diyoruz. Notaların süresi kıaldıkça çengel sayıları artar ve bu çengeller çalıcı için kafa karıştırıcı olmaya başlar. Notaların gruplandırılması, nota okuyan kişinin gözünün daha az yorulmasına ve doğru saymasına yardımcı olur. Aşağıda ½ vuruşluk notaları ayrı ayrı ve gruplandırılmış şekilde görüyorsunuz.

Yarım Vuruşu Nasıl Hesaplarız?

Ayak baş parmağınızla eşit bir tempoda yere vurun, aynı zamanda da ayak parmağınız yere her değdiğinde elinizi eşit bir şekilde 2 defa çırpın. Ya da elinizi masaya vurun ama her vuruşu 1 ve 2 ve 3 ve 4 ve diye sayarak kesin 2 parçaya ayırın.

1	ve	2	ve	3	ve	4	ve
---	----	---	----	---	----	---	----

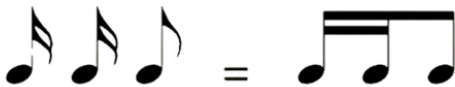
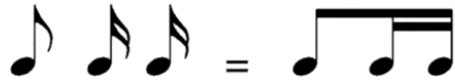
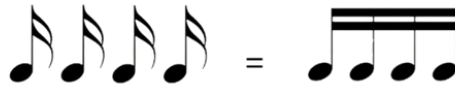
-Nota Değerleri 2-

$\frac{1}{4}$ vuruşluk (16'lık) nota

Müziğin basit bir matematiği var. Çengel sayısı arttıkça notanın süresi de yarıya iniyor. Mesela aşağıda gördüğünüz iki çengelli notalar tek çengelli 8'lik notanın yarı değerinde, yani çeyrek vuruşluk (16'lık) nota. Tek başına yazıldığı gibi 4 tanesi yan yana geldiğinde iki çizgiyle birleştiriliyor, ya da 2 tane 16'lık 1 tane sekizlik yan yana geldiğinde de böyle yazılıyor. Ya da tam tersi. Aşağıda tüm bu bahsettiğim gruplandırma örneklerini görebilirsiniz:

16'lık notaların gruplandırılması

!!! ÖNEMLİ NOT

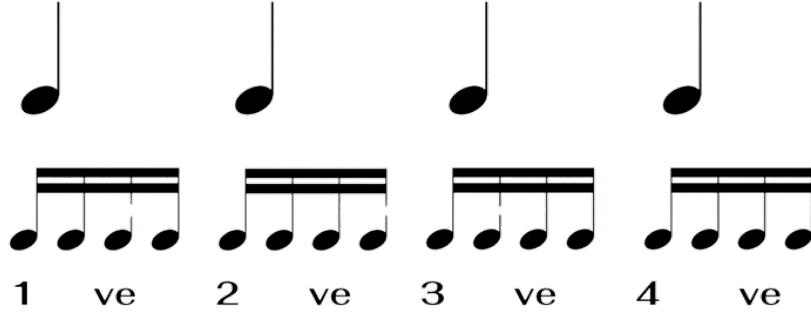

Burada bahsettiğim konular hakkında daha detaylı bilgi için Youtube kanalımdaki "Nota Değerleri 1" videomu izleyebilirsiniz:

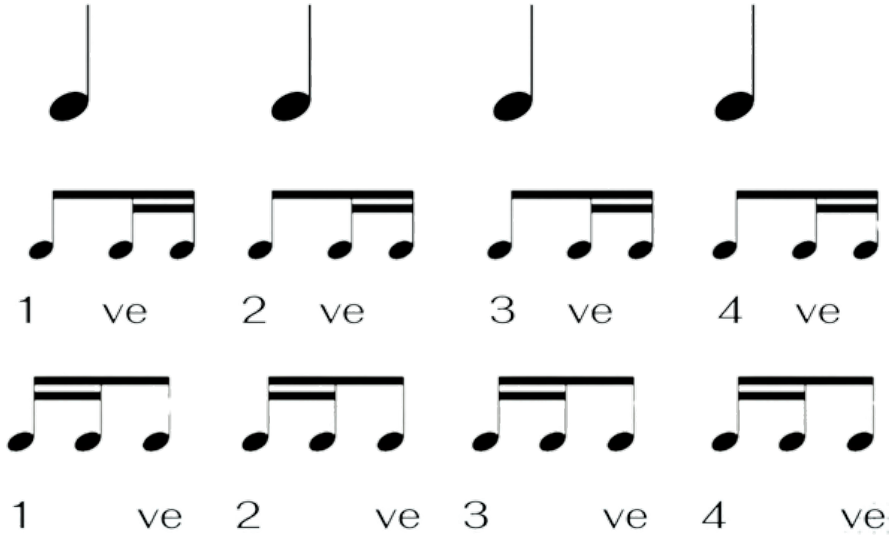
Nota Değerleri 1: <https://www.youtube.com/watch?v=xCJ8hGXDjlg>

1/4 vuruşu nasıl hesaplarız?

4 tane $\frac{1}{4}$ vuruşun toplamı 1 vuruştur. Elinizi bir kere vurduğunuzda 4 eşit parçaya ayırın. Böylece 4 tane 16'lık nota saymış olursunuz

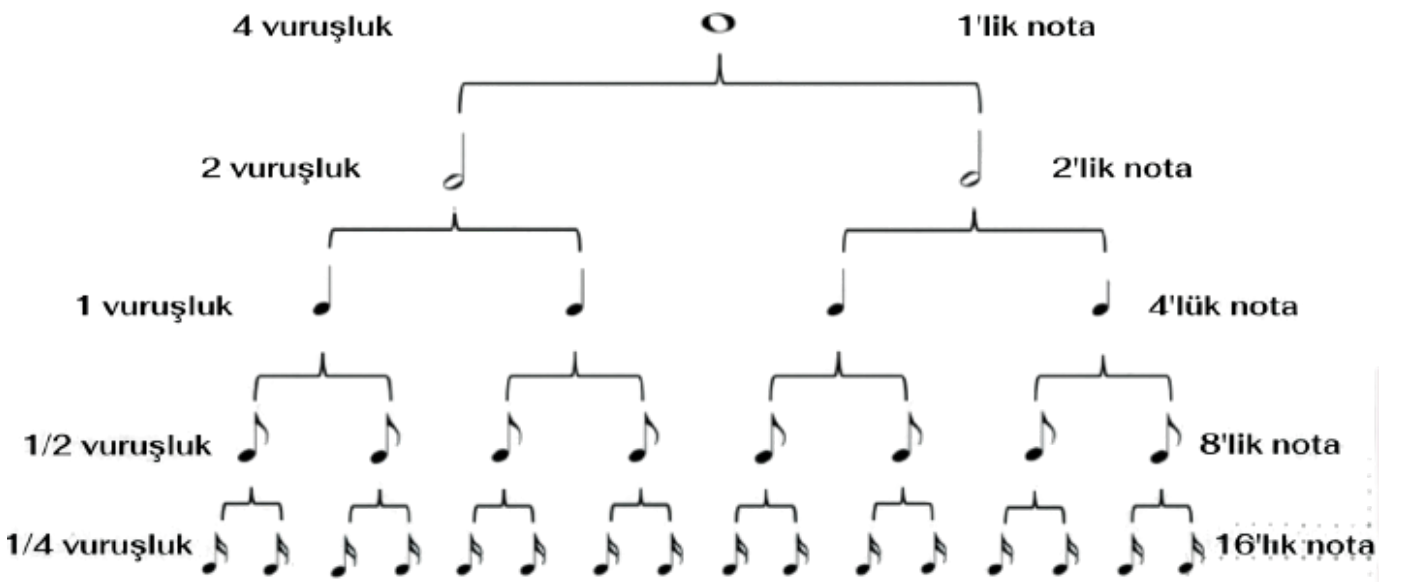
Aşağıda da 1 sekizlik / 2 onaltılık ve tam tersi olan 2 onaltılık / 1 sekizlik dediğimiz ritim kalıplarını nasıl sayacağımızı görebilirsiniz:

Nota Değerleri Tablosu

Şimdi gelelim 1'lik, 2'lik 4'lük 8'lik 16'lık tanımlarına. Neden böyle söylüyoruz? Neden 4 vuruşluk notaya 1'lik, 1 vuruşluk notaya 4'lük diyoruz?

Şimdi aşağıdaki tabloya bakalım. Burada en üstte 4 vuruşluk 1 adet nota görüyoruz. Diğer notaların kaçlık nota olduğu işte bu 4 vuruşluk 1'lik notaya göre, her notanın 1'lik nota içerisinde kaç tane olduğuna göre tanımlanacak. Hemen altında 2 tane 2 vuruşluk 2'lik nota var. Ve tabloda gördüğümüz gibi 4 tane 1 vuruşluk 4'lük nota ve altında 8'lik ve 16'lık notalar. Örneğin 1'lik notanın içinde $\frac{1}{4}$ vuruşluk 16'lık notadan 16 adet var.

!!! ÖNEMLİ NOT

Burada bahsettiğim konular hakkında daha detaylı bilgi için Youtube kanalımdaki “Nota Değerleri 2” videomu izleyebilirsiniz:

Nota Değerleri 2: <https://www.youtube.com/watch?v=LxdpPb7Gx6o>